

Informasjon i samsvar med kravene i kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3)

31. desember 2016 Høland og Setskog Sparebank

INNHOLDSFORTEGNELSE

INFORMASJON I SAMSVAR MED KRAVENE I KAPITALKRAVSFORSKRIFTENS DEL IX (PILAR 3)	0
1. Innledning og formål med dokumentet.....	2
2. Kapitalkrav.....	2
2.1 Ansvarlig kapital og kapitalkrav.....	2
2.2 Bufferkrav.....	3
2.3 Uvektet kjernekapitalandel.....	4
3. Kredittrisiko og motpartsrisiko.....	4
3.1 Definisjon misligholdte engasjement.....	4
3.2 Metode for beregning av nedskrivninger.....	4
3.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.....	6
3.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid.....	6
3.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier.....	7
3.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier.....	8
3.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål.....	8
3.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav.....	9
3.9 Motpartsrisiko knyttet til derivater.....	9
4. Egenkapitalposisjoner.....	9
5. Renterisiko.....	10
6. Styring og kontroll av risiko.....	11
6.1 Formål og prinsipper for ICAAP.....	11
6.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoer.....	12

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (pilar 3). Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2016 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

2. KAPITALKRAV

2.1 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

Høland og Setskog Sparebank benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko og markedsrisiko. Det innebærer at det brukes standardiserte risikovekter ved beregning av kapitalkravet.

For beregning av kapitalkravet for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år.

Tabellen nedenfor viser beregningsgrunnlag for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet beregningsgrunnlag.

Ansvarlig kapital	31.12.2016
Sparebankens fond	336.845
Overkursfond	766
Utjevningsfond	7.288
Annen egenkapital	30.863
Egenkapitalbevis	68.790
Fradrag i egenkapital *)	-26.640
Sum ren kjernekapital	417.912
Fondsobligasjoner	125.000
Fradrag kjernekapital *)	-10.404
Sum kjernekapital	532.508
Ansvarlig lånekapital	25.000
Fradrag tilleggskapital *)	-8.880
Netto ansvarlig kapital	548.628

Beregningsgrunnlag

Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	6.101
Institusjoner	769
Foretak	659.633
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	1.535.287
Forfalte engasjementer	24.010
Obligasjoner med fortrinnsrett	31.221
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	11.762
Egenkapitalposisjoner	65.811
Øvrige engasjementer	161.843
Sum Kredittrisiko -standardmetode	2.469.437
Operasjonell risiko	230.828
Sum beregningsgrunnlag	2.727.265
Kapitaldekning	20,1 %
Kjernekapital	19,5 %
Ren kjernekapital	15,3 %

Høland og Setskog Sparebank tok opp et fondsobligasjonslån på NOK 50 mill i 2014, lånet har første call i 2019. Fondsobligasjonslån på NOK 75 mill som ble tatt opp i 2012 er evigvarende med første call i 2017. Tillatelse til å innfri/kjøre tilbake og utstede fondsobligasjon/ansvarlig lån er gitt av Finanstilsynet. Banken har engasjert Swedbank som tilrettelegger, og nye lån legges ut i løpet av februar 2017. Lånene er evigvarende og er bokført til nominell verdi med fradrag av periodisert underkurs. Ansvarlig lån på NOK 25 mill som ble tatt opp i desember 2014, har forfall i desember 2024 og første call i 2019.

2.2 Bufferkrav

Banken har per 31.12.2016 et kombinert kapitalbufferkrav på kr 190,9 millioner:

Buffertype	Krav til ren kjernekapital pr 31.12.2016 i mill kr
Bevaringsbuffer	68.182
Systemrisikobuffer	81.818
Institusjonsspesifikk motsyklisk buffer	40.909
Kombinert bufferkrav	190.909

Banken har 295,2 millioner i ren kjernekapital tilgjengelig til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet.

2.3 Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel regnes ut fra beregnet kjernekapital med og uten overgangsordninger delt på engasjementsbeløp for balanseførte og ikke balanseførte poster i kapitaldekningsoppgaven, justert for konverteringsfaktorer (iht i CRR artikkel 429, nr 10).

Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel (Kapital som kvalifiserer som kjernekapital)	10,01 %
Uvektet kjernekapitalandel (Inkludert kjernekapital omfattet av overgangsregler)	10,33 %

3. KREDITTRISIKO OG MOTPARTSRISIKO

3.1 Definisjon misligholdte engasjement

Et engasjement defineres som misligholdt når avdrag og renter ikke er betalt til rett tid, eller en rammekreditt/innskuddskonto er trukket ut over bevilget beløp. Dersom manglende betaling strekker seg ut over 90 dager, blir kundenes samlede engasjement klassifisert som misligholdt.

Øvrige tapsutsatte engasjement:

Et engasjement som ikke er misligholdt etter reglene overfor kan bli definert som tapsutsatt når det må påberegnes at debitor ikke vil være i stand til å innfri sine forpliktelser og det heller ikke kan forventes at sikkerhet vil dekke lånet ved en eventuell realisasjon.

3.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Nedskrivning på utlån og garantier

Dersom objektive indikasjoner kan identifiseres, beregnes nedskrivning på utlån som forskjellen mellom regnskapsført verdi i balansen og forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Estimerte fremtidige kontantstrømmer baseres på erfaringsmateriale og skjønn basert på faktiske forhold på balansedagen. Både makroøkonomiske forhold og forhold knyttet til de utsatte engasjementene vurderes. Det er knyttet betydelig usikkerhet til de skjønnsmessige vurderinger som er lagt til grunn for fremtidige kontantstrømmer, og derfor kan endelig utfall avvike fra den vurderingen som er gjort.

Individuelle nedskrivninger

Bankens gjennomgår hele bedriftsporteføljen årlig, og store og spesielt risikable engasjementer gjennomgås løpende. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt eller dersom de har dårlig betalingshistorikk. Ved estimering av nedskrivning på enkelt kunder vurderes både aktuell og forventet fremtidig finansiell stilling, og for engasjementer i bedriftsmarkedet også markeds situasjonen for kunden, aktuell sektor og markedsforhold generelt. Muligheten for rekapitalisering, restrukturering og refinansiering

vurderes også. Samlet vurdering av disse forholdene legges til grunn for estimering av fremtidig kontantstrøm. Kontantstrømmene estimeres over en periode som fastsettes individuelt for den aktuelle kunden, eller gruppe kunder dersom dette er likhetstrekk knyttet til kundene. Banken avsetter for individuelle tap dersom det foreligger en objektiv indikasjon på kredittap. Ved vurdering av tapsavsetningen hefter det usikkerhet ved estimering av tidspunkt og beløp for fremtidige kontantstrømmer inkludert verdsettelse av sikkerhetsverdier.

Gruppevise nedskrivninger

Ved hvert balansetidspunkt estimeres verdifall for engasjementer som ikke er fanget opp av individuelle vurderinger. Engasjementer som er vurdert individuelt og hvor det ikke er foretatt individuell nedskrivning inngår også i denne kategorien. Engasjementene inndeles i kundegrupper hvor makroøkonomiske forhold i hovedsak antas å påvirke kundene likt. Forventet fremtidig kontantstrøm estimeres på bakgrunn av forventet tap og estimat for konjunktursituasjonen for de respektive kundegruppene. Forventet tap er basert på tapserfaring innenfor kundegruppene.

IFRS 9

IFRS 9 endrer reglene for tapsavsetninger på en vesentlig måte i forhold til kravene i IAS 39. Etter IFRS 9 skal tapsavsetninger foretas basert på en forventet tapsmodell, i motsetning til påløpt/oppstått tap som følge av IAS 39. Banken vil i henhold til de nye regelverket være pålagt å regnskapsføre en avsetning for forventet tap på alle utlån. Banken er i samarbeid med Eika-Gruppen og SDC i gang med å forberede endringer som følge av IFRS 9 fra 2018 og vil i følge prosjektplanen få rapportert beregnet effekt av de nye kravene pr. Q1 2017.

3.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Offentlig forvaltning	-	-	-	-
Lønnstakere o.l.	3.004.185	69.794	37.117	3.111.096
Utlandet	6.141	160	-	6.301
<i>Næringssektor fordelt:</i>				
Jordbruk, skogbruk, fiske	130.695	13.010	453	144.158
Industriproduksjon	122.183	8.795	19.775	150.753
Bygg og anlegg	260.216	20.559	55.836	336.611
Varehandel, hotell/restaurant	105.425	22.619	15.170	143.214
Transport, lagring	29.485	5.160	8.005	42.650
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	585.477	14.475	7.706	607.658
Sosial og privat tjenesteyting	125.930	7.165	5.315	138.410
Sentralbank				59.692
Kredittinstitusjoner				60.652
Sum	4.369.737	161.737	149.377	4.680.851
Aurskog-Høland	3.021.912	109.923	46.100	3.177.935
Skedsmo	163.074	10.696	21.621	195.391
Fet	168.065	6.454	375	174.894
Sørum	56.932	706	25.707	83.345
Akershus for øvrig	289.083	11.480	24.392	324.955
Oslo	284.749	5.500	3.297	293.546
Østfold	147.606	13.013	12.600	173.219
Landet for øvrig	236.870	3.799	15.286	255.955
Utlandet	6.111	166		6.277
Gjennomsnitt²	4.390.768	217.739	163.612	4.772.118

¹ Etter individuelle nedskrivninger

² Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse siste år

3.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	585.106	52.012	201.072	856.875	2.679.337		4.374.402
Ubenyttede rammer			161.737		-		161.737
Garantier				149.377	-		149.377
Sum	585.106	52.012	362.809	1.006.252	2.679.337	-	4.685.516

3.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Brutto nedskrevne engasjementer	Engasjementer med individuelle nedskrivninger	Netto nedskrevne engasjementer
Offentlig forvaltning			
Lønnstakere o.l.	8.065	2.865	5.200
Utlandet			
<i>Næringssektor fordelt:</i>			
Jordbruk, skogbruk, fiske			
Industriproduksjon			
Bygg og anlegg	17.239	1.000	16.239
Varehandel, hotell/restaurant	1.486	800	686
Transport, lagring			
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester			
Sosial og privat tjenesteyting			
Sum	26.790	4.665	22.125

3.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Endringer i nedskrivninger på individuell utlån og avsetninger på garantier siste år (beløp i tusen kroner)	2016
Individuelle nedskrivninger på utlån	
Individuelle nedskrivninger 01.01.	5.815
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-1.950
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	-
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	800
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-
Individuelle nedskrivninger 31.12.	4.665

Endringer i nedskrivning på grupper av utlån siste år	2016
Nedskrivninger på grupper av utlån	
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	23.697
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	-5.986
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	17.711

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger	2016
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-1.150
Periodens endring i gruppeavsetninger	-5.986
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	2.025
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	19.716
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-927
Periodens tapkostnader	13.678

3.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Banken har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

3.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	100.126	100.126				
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	60.457	60.457				
Offentlige foretak	-	-				
Multilaterale utviklingsbanker	29.899	29.899				
Institusjoner	3.844	3.844				
Foretak	774.739	762.051				
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	3.777.572	3.777.572			89,90 %	
Forfalte engasjementer	18.989	18.989				
Obligasjoner med fortrinnsrett	312.210	312.210		27.732		
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	58.812	58.812				
Egenkapitalposisjoner	59.972	59.972				
Øvrige engasjementer	215.382	205.694				
Sum	5.412.002	5.389.626	-	27.732		

¹ Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Banken benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Sikkerhetsobjekter skal dokumentere sin verdi gjennom offentlig takst. På eiendommer i vårt primærmarked benyttes, i tillegg til takst, bankens markedskunnskap ved fastsettelse av verdi. Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet og minst hvert tredje år. Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

3.9 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Banken har ingen derivater hvor det beregnes kapitalkrav for motpartsrisiko.

4. EGENKAPITALPOSISJONER

Bankens beholdning av aksjer og andeler er klassifisert som anleggsaksjer (strategisk formål). Poster som er beregnet til varig eie eller bruk, er vurdert til anskaffelseskost. Aksjene blir likevel nedskrevet hvis virkelig verdi er vesentlig lavere enn bokført verdi og verdifallet ikke anses som forbigående.

Oversikten under viser egenkapitalposisjoner som holdes for strategisk formål. Oversikten viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner (beløp i tusen kroner)

Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	gevinst/ -tap i perioden	gevinst/ -tap	medregnet i kjernekapital ¹	medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler – strategisk formål						
– børsnoterte aksjer						
– andre aksjer og andeler	88.461	88.461	445			

¹ "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

5. RENTERISIKO

Renterisiko er risiko for tap på grunn av endringer i det generelle rentenivået. Risikoen oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulik gjenstående rentebindingstid.

Banken har identifisert følgende kilder til renterisiko:

- Utlån til kunder/andre banker
- Rentebærende plasseringer i verdipapirer
- Innskudd fra kunder
- Rentebærende verdipapirgjeld
- Annen rentebærende gjeld

Renterisiko på utlån til kunder oppstår i tilknytning til både flytende lån og fastrentelån. I henhold til finansavtaleloven (gjeldende for privatpersoner) har banken en varslingsfrist på 6 uker før en eventuell renteøkning på utlån kan iverksettes. På kundeinnskudd er varslingsfristen i finansavtaleloven 8 uker

Bankens plasseringer i rentebærende verdipapirer består hovedsakelig av papirer med flytende rente som reguleres kvartalsvis. Rentebærende verdipapirgjeld er lagt ut med flytende rente knyttet til 3 mnd NIBOR og kvartalsvise rentejusteringer. Rentesikring av innlån vurderes fortløpende.

Banken har ingen renterisiko i utenlandsk valuta.

Bankens netto resultateffekt ved en parallellforskyvning av rentekurven med ett prosentpoengs økning i renten ville vært NOK 4,6 mill. Beregningen er gjort med utgangspunkt i bankens posisjoner på og utenfor balansen.

6. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

6.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere v\bankens kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidige risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (evt. rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer mv.

Fremtidig tap kan deles inn i forventede tap og uventede tap. Forventede tap kan betraktes som en driftskostnad og forutsettes dekket over den løpende driften. Den løpende driften kan også betraktes som et førstelinje-forsvar mot uventede tap. I kapitalbehovsvurderingen legges det imidlertid til grunn at uventede tap ikke dekkes over driften, men skal dekkes av kapital. Kapitalbehovsvurderingen innebærer følgelig at banken beregner hvor mye kapital som trengs for å dekke opp for fremtidige uventede tap.

Disse beregningene gjøres på ulike måter for ulike risikoer, og er basert på ulike forutsetninger. Det er en implisitt forutsetning om at det ikke beregnes kapital som dekker alle tenkelige tapsutfall. Det er imidlertid benyttet konservative forutsetninger i beregningene.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer os. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoer, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoene. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Banken har videre, basert på overordnet risikotoleranse, etablert et minstekrav til buffer utover beregnet kapitalbehov. Dette nivået er benevnt bankens minimumskrav til kapitaldekning.

I fastsettingen av bankens minimumskrav til kapitaldekning inngår bankens interne beregnede kapitalbehov, men banken gjør i tillegg en vurdering av forventninger og krav fra bankens omgivelser. Bankens overordnede risikotoleranse innebærer at minimumskrav til kapitaldekning alltid vil være høyere enn bankens internt beregnede kapitalbehov.

Bankens minimumskrav til kapitaldekning og overordnede retningslinjer for kapitalbehovsvurderinger er vedtatt av bankens styre. Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst en gang pr. år. Styret er aktivt med i prosessen, og vi benytter ekstern revisor i kvalitetssikring av arbeidet.

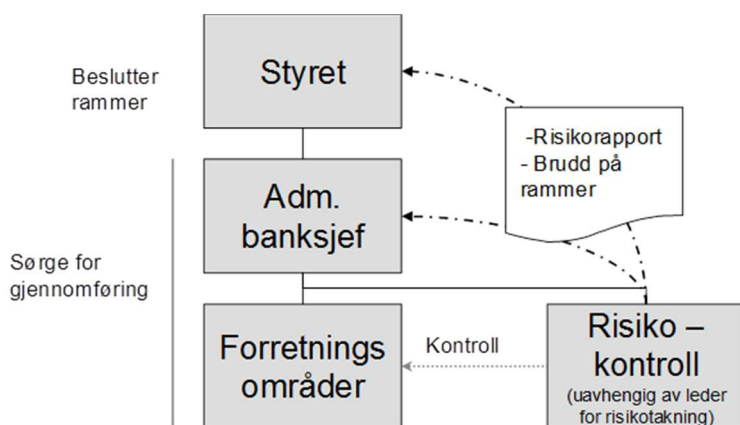
Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for følgende risikoer:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko

Beregning av kapitalbehov for enkeltrisikoen gjøres ved hjelp av ulike metoder, herunder bruk av stresstester i form av følsomhetsanalyser. I slike følsomhetsanalyser fokuseres det på betydningen av endringer i en enkelt variabel. I tillegg til dette gjennomfører banken stresstesting i form av scenarioanalyse som er ment å vise betydningen for banken samlet sett av samtidige endringer i flere relevante faktorer. Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

6.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoen

Bankens administrasjon er det organ som vedtar prinsipper og metoder for beregning og måling av risikoer og eksponering, og som kan sette rammer for dette. Banken har etablert en uavhengig risikokontrollfunksjon som rapporterer til adm. banksjef. Funksjonen har ansvar for å overvåke, identifisere og rapportere risiko i banken. Funksjonen rapporterer til styret ved behov. Styret i sin helhet fungerer som Risikostyringsutvalg.

Banken har i underliggende risikostyringsdokumenter vedtatt rammer for eksponering av kreditt-, likviditets-, markeds- og operasjonell risiko. Status på eksponering i forhold til rammer skal rapporteres kvartalsvis til styret, med begrunnelse og tiltak hvis banken er i brudd med vedtatte rammer.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold

Kredittrisiko styres både av egne rammer og av krav fra myndighetene. Banken håndterer denne gjennom retningslinjer gitt i kreditthåndboken. Banken har en kredittpolicy som skal sikre at utlånsporteføljen skal ha en kvalitet og sammensetning som er forenlig med bankens målsetting om en moderat risikoprofil, og som sikrer bankens lønnsomhet på kort og lang sikt. Kreditthåndboken inneholder retningslinjer/regelverk for kredittvirksomheten i banken, og skal sikre en enhetlig og kvalitetsriktig behandling av kreditter.

Banken har etablert rammer som er knyttet opp til vedtatt risikotoleranse som rapporteres til styret kvartalsvis, eventuelt oftere ved behov.

Markedsrisiko

Policy for markedsrisiko er bankens overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til markedsrisiko.

Eksponering mot markedsrisiko i form av åpne posisjoner som følge av inn- og utlånsaktiviteten og/eller posisjoner i ulike typer finansielle instrumenter er ikke en del av bankens kjernevirksomhet og skal derfor være moderat. Banken har tilstrekkelig kompetanse og ressurser innenfor dette området. Gjennom sin likviditetsforvaltning ønsker banken å oppnå en meravkastning på lang sikt utover plasseringer i norsk stat.

Eksponering i aksjemarkedet skal bare skje ved eie av andeler i verdipapirfond som investerer i aksjer og/eller egenkapitalbevis og direkte i egenkapitalbevis. Bankens eksponering i ansvarlige lån og fondsobligasjoner skal være begrenset. Evt. investering i enkeltaksjer skal styrebehandles.

Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko forstår vi risiko for at mennesker, rutiner, systemer og dataløsninger ikke oppfører seg etter sin hensikt, noe som medfører risiko for tap.

Banken har arbeidsprosesser og rutiner som sammen med opplæring skal bidra til å kvalitetssikre bankens produkter og tjenesteleveranser til sine kunder. Målet er å minimere operasjonell risiko.

Operasjonell risiko styres ved at det foretas løpende kontroller med utgangspunkt i bankens etablerte internkontroll rutiner samt kvartalsvis hendelsesrapportering.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som tap som følge av konsentrasjon av:

- Enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Geografiske områder

Banken vurderer risikoen for tap som følge av dette ved hjelp av kvantitative og kvalitative modeller i tillegg til at det foretas rimelighetsvurderinger av resultatene som modellene gir.

Banken har etablert rammer knyttet opp til konsentrasjonsrisiko som rapporteres til styret kvartalsvis.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å kunne gjøre opp løpende forpliktelser eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader. Likviditetsrisikoen vil avhenge av bankens balansestruktur, likviditeten i markedet og bankens kredittverdighet.

Bankens styring av likviditetsrisiko følges opp daglig gjennom overvåking av posisjon i NICS og trekk på ramme i DNB. Utover dette styres bankens likviditetsposisjon gjennom rammer vedtatt i policy for likviditetsrisiko, både med hensyn til innskuddsdekning, sammensetning av innskuddsmassen, lengde på finansiering, tidspunkt for fornyelse av finansiering, størrelse og kvalitet på likviditeten.

Styret har vurdert og lagt til rette for en forfallsstruktur som gir et opplåningsbehov på NOK 100 – 200 mill. hver 6. måned, og en primær forutsetning er at dette gjøres ved 3 eller 5-årige obligasjonslån med flytende rente.

Større (forventede) bevegelser i innskudd og utlån rapporteres på et tidlig tidspunkt til ledelsen som følger dette i en egen modell. Faktiske bevegelser følges opp i daglige rapporter.

Bankens kortsiktige trekkrettigheter skal gi banken tilgang på likviditet som er tilstrekkelig til å håndtere kortsiktige svingninger, og skal heller ikke benyttes annet enn ved kortsiktige likviditetsbehov. Løpende ligger 150 mill. i trekkrettigheter.

Forretningsrisiko

Dette er risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og/eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger, endret kundeadferd og endret konkurransesituasjon.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter

Strategisk risiko

Dette er risiko for uventede tap eller sviktende inntjening knyttet til strategiske valg som vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Dette aktualiserer behovet for å se fremover og sikre seg nødvendig kapital i forbindelse med igangsatte og planlagte aktiviteter.